

XXIV. ÉVFOLYAM.

1942. 1. SZÁM.

39/1942.

Az Út

folyóirat a lelkipásztori
és nevelői munka számára

A l a p í t o t t a : R a v a s z L á s z l ó

BCU Cluj / Central University Library Cluj

226 3.

T A R T A L O M I

- Az Ige tükrében.** *Elnémult papok.* (Káli Dénes.)
Prédikáció-vázlatok. (I. L.)
Az egyház János apostolnak Mennyei Jelenéséről való könyvében. (László Dezső.)
Javaslatok és szempontok. (I. L.)
Megbeszélések. *Imádság és munka.* (Kónya László.)
Gyakorlati tanítások. (Kovács Lajos.)
A lelkipásztori élet mai nehézségei. (I. L.)
Gyakorlati tanácsok. (Kovács Lajos.)
Irodalom.

SZERKESZTIK ÉS KIADJÁK: DR. IMRE LAJOS, DR. TAVASZY SÁNDOR.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: EGY ÉVRE 6—PENGŐ. — EGYES SZÁM ÁRA 50 FILLÉR.

Olvasóinkhoz.

Lapunk jelen számával újból felkeressük olvasóinkat. Mint a mult számban jelentettük, megpróbáljuk, hogy szolgálatunkat tovább folytassuk, mert úgy érezzük, hogy a megnyilatkozások és szives bátorítások erre köteleznek. Viszont kérjük, hogy azok, akiknek szolgálni akarunk, ne vonják meg tőlünk támogatásukat nemcsak anyagiakban, az előfizetési díjak beküldésében, de lelkiekben is, a munkánk támogatásában, az együttes tusakodásban Isten ügyéért.

Mivel azonban a nyomdai árak az utóbbi évben súlyos emelkedést mutattak, kénytelenek voltunk az előfizetési díjat is felemelni s így Az Út előfizetési díja a jövő évre 6 pengő lesz. Evek, sőt évtized óta emelés az előfizetési díjban nem történt, mindig 120 lei, majd 4 pengő volt. Az Út ára, most is szeretttük volna ezt kikerülni, és nagyon sajnáljuk, hogy nem lehetett.

Kérjük előfizetőnket, hogy ezt a díjat, amely még így is éppen, hogy fedezi, ha pontosan megkapjuk, a lap előállítási költségeit, ne tartsák soknak s segítsenek abban, hogy a lap szolgálatát tovább is végezhesse.

Isten gazdag áldását kérjük előfizetőink s olvasóink életére.

Kolozsvár, 1942 január hó.

A SZERKESZTŐSÉG.

Elnémult papok.

Lukács ev. 1:5—20.

A pap a beszélő ember. Annyira kiváltképpen a beszédével exisztál, hogy enélkül el se képzelhető. Noha mindig a beszédében összegeződik az ember, néha éppen csak egyetlen beszéde a sorsa: mégse önmagában s egyénileg érvényesül. Hanem egy közösség egészének hite, hitvallása csucsodik ki benne és magatartása igazodik utána.

Mily megindító, — ha egy oldalpillantást vetünk a „beszélő emberre”, akit éppen foglalkozásánál fogva, a hangzó szervében használ el, némít el lörvényszerűen az élete. Megindító, hogy az egykor szárnyalva csengő, hangorgánum idővel fáradtan tornázik egy szerény kis hanglétra megmaradt néhány fokán fel-le. — Ha nem találkozoznánk vele untalan, azt hihetnők, hogy a penna itt megszakadt.

Kezelője azonban jól tudja, hogy a tárgyról — reálitása mellett is — nem eme vonatkozásban kell beszélni. Arról sem — ami pedig szintén nyilvánvaló —, hogy a „beszélő ember” mily kevéssé van gyakorja a mestersége biztos tudatában, felkészültsége szabatos birtokában. — Óh, ha a papok tudnák, hogy minő beszédeket várnak tőlük... ha élnének ennek előjogával... ha fölbecsülnék a méltóságát... ha tisztáznák magukban, az Úr előtt, hogy még az időjárás is a szavuk után indul, mint a Mon-szun után a tenyészet... Istenem, ...ki se lehet birni egy kebellet!...

Arról kell itten beszélni, hogy mi történik a hitetlen pappal. Ami — ugye — egyenesen kizárt képtelenség? „Contradiktio in adjecto.” Korlátolt koponyák gonosz elszülyesztési kísérlete az efféle gyanusítás. A papot nem érheti baleset: ő mindig előlr, rá-mér, ellenőriz, de maga sohse kerül ostorvégre.

No, a közbeszólástól tartózkodó hallgatók azért megállapítanak. És — tagadható-e? — elégtételt éreznek a pap tojástáncán a textusok között s az elhajított sulykokat hujja nélkül számon tartják. Valahányszor nem hitből cselekedett, mindannyiszor felborított egy egy textust. S miután a beszéd a legnagyobb cselekedete: minden nem hitben fogant beszédével duplát vétett. Először tönkretett egy bizonyosságot, mivel kétséget támasztott felőle. És másodszor korlátozta vele a száját, mert nem vállalkozhatik már csak a tőle kitelő dolgok határáig.

De megint ismétlem, nem csak erről van itten szó. — Óh, nem ragadom ki az élen jelölt szöveg ugrópontját. Nem firtatom a leragadnyelvű papot a gyermek-kérdés és vele kapcsolatos gondolatok tájékaról. — Hah, be kényes tolakodó, szemtelen póz volna, gyűlöletes szerep volna!... — De „kegyelem és békesség adassék bőségesen“ sinylődknek, búsulóknak, vezeklőknek!...

Hanem azóta él bennem alapos gyanu, mióta hallottam imádságot, prédikációt, mely sok felhasznált szóval éppen semmit sem mondott arról a bizalmas, személyre szóló üzenetről, mely kiváltképpen papok címére érkezik lehetetlenségek idején. Nem hiányzott onnan a frázis kenete, mimika méltósága, kottaszerűleg templomos hangképe. Kifogástalan józanság, élethűség meretelte meréseit. Szó szerinti kátététel örködött felette, mint képlet az egyenleten. Csak éppen annak a megilletődött szentséges áhítatnak, misztikus döbbenetnek fojtott jelenléte hiányzott, amely csakis Isten közeléből árad és természetfeletti átszellemültségével úgy terjeszkedik tova, mint a tömjénfüst. Enélkül is lehet az a beszéd meggyőző, sőt elragadó. De az igazi papi megnyilatkozás nem állhat meg az egyenlő színvonalú intelligenciák kölcsönös méltánylásánál. A létében tönkresilányult emberi kétségbeesett megadásával és az Istenre találás fullasztó örömével kell végződnie.

Mi az oka, hogy ez a probléma éppen a papot veszi célba? Nem kell messzi menni érte. A pap az a tudományosan képzett ember, különösképpen egészségesen, arányosan felépített intelligenciájú ember, ~~akinek~~ ~~ha nem volna~~ ~~számtalán~~ ~~találni~~. Tán az egyetlen hivatástípus, mely az egészet látja, a minden egységet szemléli a „szak“-ok „széletemberei“ között. Logikája genetikusan nyomoz, kritikája, distinkciója beretvaéles. Hogyan is tudna másképp eligazodni a felekezeten kielezett dogmatikai tételek harci frontján? S a matériát éppen a valóság- és igazságérzete nem engedí kicsúszni a lába alól. S míg a feje nehéz a rációtól, a szívét szomjas sóvárgással tartja oda az észfeletti világ misztikus sugallásai alá. Isten és világ között kinek kell inkább kétfelé hasadni, mint a papnak? S a legmindennapibb kérdésekig, amikről azt hihetni, hogy Isten már nem is avatkozik bele a dolgokba, mert ez — az csak élettani kérdés.

S mindannyiszor, valahányszor a józan ész pártjára állott a hit magyarázhatatlan eszelőssége helyett: némaságra ítélte a száját. Vezércikkezik, funkcionálhat tovább is. De végül fel kell kiáltania egyik lelkész-testvér őszinte szájával: „testvérek, érzem, hogy én már többet nyújtani nem tudok, tanítsatok meg, hogy mitévő legyek magammal!?”

Csak az észfeletti fogantatású gyermek hozza meg a szavát, az első eleven, igazi hangot, a megbizonyosodottat, a bizonyágtelvet. A gyermek, „aki fogantatott Szentlélektől, születék Szűz Máriától“. Igen, az első, saját, egyedülálló karácsonyi prédikációtól számít „beszélő embernek“.

Kdii Dénes.

Prédikáció-vázlatok.

A vallástétel.

Luk. 9: 18—22.

A Krisztusról való vallástételt nem lehet elkerülni. Krisztus minden időben és mindenkihez intézi a maga kérdését: Kinek mondanak engem az emberek? Az emberek vallástétele hangzik az Úr felől. Mit mondhatnak róla? Mondanak sok szépet és jót. Mondják némelyek Keresztelő Jánosnak, aki a Megváltó eljövetelét hirdeti, mondják Illésnek, akinek visszajövele jelzi az Isten országa eljövetelét, minden bajnak, rossznak és bűnnek a végét, mondják prófétának, aki nagy célokat tűz ki az emberek elé. Ezek mind felületes és emberi vallástételek, egyik sem azt mondja, amit róla mondani kell. Ilyen vallástételre hív fel ma Krisztus mindenkit ebben a világban és ilyenek hangzanak el ma is felőle.

De az igazi vallástétel mégis az, amit személyesen teszünk róla. Mert nem elég azt mondani, amit mások vallanak felőle, nekünk magunknak is meg kell szólalnunk. Még ha semmit sem mondunk is, akkor is bizonyosságot teszünk róla a szavaink nélkül is a tettünkkel, magatartásunkkal, azzal, hogy milyen módon viselkedünk vele. Hány árulás, hány pártütés hangzik ki a tetteinkből és magatartásunkból. Nekünk tudni kell, hogy Ő ki. Tőlünk várja a világ a róla való bizonyágtételt, nekünk kell másokat az ő ismerésére vezetni.

És mégis ez a bizonyágtétel, az, hogy Krisztus kicsoda, titok marad. Nem érti meg a Krisztus megváltó hatalmát csak az, aki az ő halála és váltsága titkát ismeri. Mások előtt rejtve marad örökké.

Az irgalom.

Luk. 10: 25—37.

Az igazi szeretet nem a szavakban áll, hanem az áldozatban, az irgalomban. Nézzük ezt a példázatot most úgy, amint az a Krisztus érettünk való tettét mutatja.

A szegény, kifosztott, útfélen hagyott ember mi magunk vagyunk. Minket fosztott ki a bűn, amint az élet országútján haladtunk. Milyen kegyetlenül el tud bánni velünk. Hogy meg tud támadni, hogy el tudja venni mindazt, amit mi magunkkal visztünk,

ami nekünk drága. Mindnyájan találkozunk a bűn ezen szörnyű hatalmával. Elindulunk bátran, vidáman, megrakodva kincsekkel s aztán jönnek a gonosznak hatalmai, megfosztanak a javainktól, megvéreznek, megsebesítenek s otthagynak az úféléen.

És senki sem könyörül rajtunk. Nemcsak az a baj, hogy nem akar, ámbár szokszor hogyan mennek el mellettünk olyanok, akiknek éppen az lenne a hivatása, hogy felemeljék a nyomorultat — mint ahogyan mi elmegyünk egymás mellett, a lelki nyomorúság levertjei mellett, anélkül, hogy néznénk rájuk. Ebben a világban nincs irgalom, ellentétek vannak, gyűlölet van, lenézés és megvetés ember és ember között. És ebben mi is hibásak vagyunk. Mi sem emelünk fel mást, mi sem látjuk meg azt, akinek reánk volna szüksége.

Az irgalom csak Krisztusban van. Ő az a samaritánus, akit megvet és lenéz a világ, de aki bennünket felvesz, érettünk jótáll, bennünket meggyógyít, hozzánk lehadol. Csak egy felebarátunk van: Isten Fia, aki leszállott hozzánk, hogy rajtunk könyöröljön. Ezt a könyörületet kell hirdetnünk másoknak is.

Az igazi gazdagság.

Luk. 12: 16—21.

A mai világban még jobban érezzük, hogy a vagyon nem az emberé, hanem a közé. Egész népek és nemzetek jövője függ attól, hogy akinek valamije van, elvonja-e másoktól, csak arra tartja-e, hogy gyönyörködjék benne, hogy halmozza és elzárja, vagy azért, hogy másoknak is juttasson belőle. Ez az ember nem értette, miért adta neki Isten a vagyont. Elzárta, magának tartotta, gyönyörködött benne, felhalmozta s ezzel saját magát döntötte bajba.

Azt, amije az embernek van, lehet úgy nézni, hogy olyan vagyon, amivel korlátlanul rendelkezik. Ez az ember így nézte. A földje bőségesen termelt s erre azt gondolta, hogy szabadon rendelkezik vele. Nem is csak az volt a bűne, hogy nem juttatott másoknak, lehet, hogy juttatott, hanem az, hogy az egész életét ennek a szolgálatába állította. Egyetlen gondja az volt, hogyan rakhatja el s tarthatja biztonságban azt, ami az övé. Mi is így vagyunk az életünkkel. A magunkénak tekintjük, azt hisszük szabadon rendelkezünk vele. Anyagi és szellemi kincseinket el akarjuk zárni mások elől, gyönyörködünk benne, ahelyett, hogy használnánk.

Krisztus két dologra figyelmeztet ezzel kapcsolatban. Az egyik az, hogy minden földi kincs mulandó. Még a legnagyobb és legdrágább is, az anyagi javakon túl a szellemiek, sőt az is, amit másokban bírnak. Jön egy nap, amikor el kell mennünk és nem vihetünk magunkkal semmit. Rettenetes gondolat. Aki ebben a világban gazdag és hatalmas volt, ott áll üresen Isten előtt, semmije sincs. Így áll majd minden ember, nagy és kicsiny, így áll minden hatalmasság, aki millióknak parancsolt, épen úgy, mint aki alatt

senki sem volt, Isten ítélőszéke előtt, türesen, árván, egyedül. A másik, amire figyelmeztet, hogy nekünk Istenben kell gazdagoknak lennünk. Hogy lehet ez? Hiszen mi Isten előtt szegények vagyunk. Az Istenben való gazdagságot nem mi szerezzük magunknak: Krisztus szerzi nekünk. Ő adhat olyan javakat, amiket senki tőlünk el nem vehet: ez az ő kegyelme. Ehhez a kegyelemhez kell menekülnünk a világ úgynevezett gazdagságával szemben.

Az ítélet.

Luk. 13: 34—35.

Fájdalmas ítélet ez Jeruzsálem felett. Mikor Jézus elmondotta, kiérezhető a szavából a fájdalom afelett, hogy az a nép, amelynek szabadítására jött, elvetette a szabadulás egyellen lehetőségét. Ennek következménye minden, ami a néppel történik. Az a ház, amelyet Isten a maga tiszteletére emeltetett, pusztá lesz, szétszóródik és lelki kapcsolatait elveszti a nép, amely nem figyel Isten hívó szavára.

Ez az ítélet fennáll minden nép felett s minden lélek számára, amely visszautasítja a megváltás üzenetét. Isten hozzánk is szól, hányszor szólt és hívott bennünket, meg akart látogatni, találkozni akart velünk, egybe akart gyűjteni, nem emberi, hanem az ő kegyelmi üzenetével. A mi személyes életünkben is ott hangzott sokszor a hívó szó. Hányszor utasítottuk el magunktól s maradtunk ezért egyedül, szakítottuk ki magunkat a kegyelem közösségéből. Nem Isten hagyott el minket, mi hagytuk el őt, mi nem akartunk találkozni vele.

De eljön az idő, amikor ezen még lehet segíteni. Amikor Krisztus megjelenik közöttünk és megint hív bennünket. Az ő kegyelme nem akarja, hogy mi elhagyjuk őt s egyedül maradjunk. Hogyan hív most is. A világ ítélet alatt van s ez az ítélet itt van körülöttünk. Még lehet látni Krisztust, még lehet hallgatni reá. Meg kell keresni az elutasított kegyelmet s ha megismertük, örömmel magasztaljuk azt, aki jött az Úr nevében hozzánk is, mint ahogyan jött az egész világhoz.

I. L.

Az egyház János apostolnak Mennyei Jelenésekről való könyvében.

Mit tanít a János apostol Mennyei Jelenésekről való könyve az egyházzal, mit üzen nekünk, mai egyházi szolgálóknak, ezen a könyvön keresztül arról az egyházzal, amelyben mi szolgálunk, az egyház Ura és Feje: Jézus Krisztus? Erre a kettős kérdésre kell ebben az előadásban megfelelnem.

A kérdés felvetése nem esetleges, hiszen minden bibliai könyvnek határozott üzenete van az egyház valósága és életkérdései felől. A Bibliában szóló Ige és az Egyház egymástól el nem választható ősválóságok. Isten Igéje által hívja össze, tartja együtt és éltezi az egyházat, az egyház egyetlen célja: Isten Igéjének szolgálata. A Szentírásban Isten önmagát jelenti ki, leplezi le mindig úgy, ahogy a legbensőbb közösségben áll e földről kiválasztott népével: az egyházzal.

Mindenik bibliai könyv Istennek ugyanarról az egyházzal szól, rámutat az egyház ősválóságának közös vonásaira, de ezenfelül minden bibliai könyv az egyházi életnek valami egészen sajátos vonatkozására tesz különös hangsúlyt. Ezért kell az egyház problémáját minden bibliai könyvön külön végigkísérni, hogy így teljes képünk legyen arról, hogy Isten mit jelent ki az egyház felől a maga Igéjében.

Az általunk tanulmányozott könyv három vonatkozásban beszél az egyházzal: 1. A bevezetés és befejezés (1 : 4, 11, 20, 22 : 16) úgy szól az egyházzal, mint akit *Jézus* ebben a könyvben és általában a maga kijelentésében *megszólt*, akinek a maga választott emberei által üzen. 2. Ez a könyv bemutat előttünk *hét adott gyülekezetet*, a gyülekezeti élet nehézségeivel, bűneivel, különös kegyelmi ajándékaival. Rámutat arra, hogy az adott földi gyülekezetek is mennyire Krisztus szeméi előtt folytatják életüket (2 és 3. fejezet). 3. Ez a könyv jelképes kiábrázolással az egyház szó használata nélkül elének állítja Krisztus egyetemes egyházának történelmi gyülekezetek feletti *kozmosz ősválóságát*, az Isten színe előtt a mennyben élő egyházat és az egyház létének végét: Istenországának eljövételét (4 : 1—11, 7 : 1—17, 12—13. fej. ; 14—16. fej. ; 21 : 9—27).

A könyv tehát hármassal emeli ki az egyház életének: Krisztus szól az egyházzal, az egyház gyülekezet és az egyház történet feletti ősválóság.

I. FEJEZET.

Krisztus üzen a földön élő egyháznak.

Tételünket, hogy Krisztus üzen a földön élő egyháznak, két hely igazolja: (1:1—20) és a könyv vége (22:16).

Ebben a vonatkozásban három részletkérdést kell megvizsgálnunk: mit üzen Krisztus, ki által üzen és kiknek üzen?

1. *Mit üzen Krisztus a gyülekezeteknek?* Egészen röviden: azt a kijelentést, amelyet vett az Istentől. Ez a kijelentés tulajdonképpen maga Krisztus, az élő Ige, akiben Isten teremtette a világot, azt fenntartja és akire mint célra azt vezeti. Ez a Krisztus teljes Úr, aki mennyei dicsőségben uralkodik élet és halál felett. Ő a kezdet és a vég, aki vala, aki van és aki eljövendő. Nála vannak a pokolnak és a halálnak kulcsai. Ez a hatalmas Krisztus kegyelmet és békességet hozott a maga egyházának. Részesíti a maga egyházát az általa szerzett feltámadás örömeiben, kimossa az egyházát a maga bűneiből a maga vére által. Krisztus üzenetének tartalma tehát kettős: ő, aki szól az egyházhoz erős és hatalmas Úr, de egyben kegyelmet és békességet hozó Megváltó is.

2. *Krisztus ezt az üzenetet az ő angyala által küldi Jánosnak és János által a gyülekezeteknek.* Az a tény, hogy a gyülekezetnek közvetlenül szóló János és Krisztus között van még egy közvetlő, egy mennyei lény: az angyal. rámutat a kijelentés mennyei eredetére és jellegére. János azt nem közvetlenül vette, azzal a ténnyel, hogy a kijelentést angyaltól vettnek mondja, maga is elismeri, hogy a kijelentés valóban nem önmagától származik. Az angyal közbeiktatása tehát még inkább kiemeli a kijelentés mennyei eredetét. János, aki az angyal által közölt kijelentést tovább adja a gyülekezetnek: Krisztus szolgája. Ez a meghatározás kiemeli, hogy Krisztus nem a gyülekezetnek nem a gyülekezet, hanem a saját maga szolgáin keresztül üzen. Ugyanezt a gondolatot fejezi ki az a kép is, hogy a hét gyülekezet angyala, más szóval a hét gyülekezet szolgája, vezetője: a Krisztus jobb kezében van. Krisztus tartja a saját kezében a gyülekezetek szolgáit a gyülekezetek fölött.

3. *Krisztus az Ázsiában lévő hét gyülekezetnek küldi a kijelentés üzenetét.* Az Írás a gyülekezeteket meg is nevezi. Krisztus egészen közel van ehhez a hét gyülekezethez, hiszen ott sétál az őket jelképező hét gyertyatartó között és mégsem szól hozzájuk közvetlenül, hanem csakis János által, akinek Krisztus angyala adja át az üzenetet. Krisztus már fent van a mennyekben, nem szól személyesen a gyülekezeteknek, mint akkor, amikor még a földön járt, igen, mert prófétai szolgálata véget ért: tökéletesen kijelentette a maga akaratát. Most már csak az egyszer kijelentettet közli újra és újra a maga szolgáin keresztül.

4. *Mire figyelmeztet bennünket* mit ebben az első fejezetben elmondottunk?

Mindenekelőtt arra, hogy nekünk, Krisztus mai szolgálóinak öt minden hatalommal és kegyelemmel teljes Úrnak és Megváltónak kell ismernünk. Egészen világosan látnunk kell, hogy a mi érte végzett szolgálatunknak csakis akkor van értelme, ha egyenesen és kizárólag Őröla szólunk. Ezt a kijelentést azonban mi sem vehetjük közvetlenül: a mi számunkra Krisztus közvetítő angyala, küldöttje: a Szentírás. Azt kell a gyülekezeteknek előmondanunk, prédikálnunk, amit a Szentírásban készen kapunk. Csakis ebben az esetben vagyunk Krisztus szolgálói. Sajátmagunkat illetőleg jól kell látnunk, hogy gyülekezetekben szolgálunk, de lényegében nem a gyülekezeteknek, hanem Krisztusnak vagyunk a szolgálói. A gyülekezetek fölött álló Krisztus kezében vagyunk. Tehát ehhez a méltósághoz és elhíváshoz méltóan kell szolgálatunkat betöltenünk. És végül úgy kell a magunk gyülekezetét néznünk, mint akihez Krisztus az Ő kijelentését akarja rajtunk keresztül szólani. Mindig ott kell látnunk Krisztust, amint járkal a gyülekezetek között, tehát sohasem szabad Krisztus nélkül gondolnunk a gyülekezetre. A gyülekezetek egységét nem az egységes dőlzgatásban, egységes istentiszleteti rendtartásban, hanem a közöttük járó, a gyülekezeteket számontartó Krisztusban magában kell látnunk. És bennünket, lelkipásztorokat lényegében ez a Krisztus tart össze, akinek a jobb kezében együtt vagyunk.

BCU Cluj / Central Library Cluj

2. FEJEZET.

A hét gyülekezet.

1. A Jelenések könyve a görög *ekklészia* szót tizenkét esetben használja. Mivel ez a szó minden esetben az egy helyen élő hívőkre vonatkozik, bibliafordításunk mindig *gyülekezetnek* fordítja. A könyv, amint arra előadásunk harmadik fejezetében kitérünk, Krisztus egyetemes egyházáról is beszél, de annak jelölésére az *ekklészia* szót sohasem használja. Amikor tehát ez a könyv bemutat nekünk hét kizsásiai gyülekezetet, mindenekelőtt arra mutat rá, hogy a gyülekezeteken nekünk mindig az egyházat: Krisztus választottjainak közösségét kell értenünk. Mindig szem előtt kell tartanunk azt a bibliai igazságot, hogy a gyülekezet, úgy amint van, egymagában, a Krisztusban való hitben már egyház. Ma az egyház szót majdnem kizárólag közigazgatási értelemben, a gyülekezetek közösségére érve, vagy Krisztus láthatatlan egyházára vonatkoztatva használjuk, és igen gyakran megfeledezünk arról, amiről hitvallásaink és régi szóhasználatunk bizonyosságot tesz, hogy a gyülekezet már önmagában is egyház.

2. A hét gyülekezetnek szóló hét levél mindenike így kezdődik: „a gyülekezet angyalának írd meg” és így végződik: „Aki nek van füle, hallja, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek”, Krisztus az egyes gyülekezetek angyalait, vezetőit szólítja meg, azokon keresztül szól, de amit mond, nemcsak annak a gyülekezetnek,

hanem az Egyház összes gyülekezeteinek szól. Más szóval ez azt jelenti, hogy minden gyülekezetnek külön szól Krisztus az illető gyülekezet szolgáján keresztül, de az amit mond, minden gyülekezet számára szóló közös üzenet. Ez a tétel rámutat Isten Igéjének egyik páratlan sajátására: *a legszemélyesebb és mégis a leg-egyetemesebb igazság és üzenet.* Ez az üzenet minden gyülekezetnek valami egészen speciális életjelenségére: bűnére vagy erényére mutat rá, de azért minden más gyülekezetre is vonatkozik.

3. A gyülekezetekhez szóló hét levél megszólításában a *gyülekezetek Úrnak, Krisztusnak, más más vonása domborodik ki.* „Ezeket mondja az, aki az ő jobb kezében tartja a hét csillagot, aki jár a hét arany gyertyatartó között” (efézusi), „Ezt mondja az Első és Utolsó, aki halott vala és él” (szmirnai), „Ezt mondja az, akinél a kétélű kard vagyon” (pergamumi), „Ezt mondja az Isten Fia, akinek szemei olyanok, mint a tűzláng és akinek lábai hasonlóak az izzó fényű érchez” (thiatirai), „Ezt mondja az, akinél van az isteni hét lélek és hét csillag”, (szárdiszi), „Ezt mondja a Szent, az Igaz, akinél a Dávid kulcsa van, aki megnyitja és senki be nem zárja, és bezárja és senki meg nem nyitja” (filadelfiai), „Ezt mondja az Ámen, a hű és igaz bizonyság, az Isten teremtésének kezdete” (laodiceai).

Ha visszagondolunk az 1. rész 9—20. verseiben megjelent Krisztus alakjára, azonnal látjuk, hogy ebben a hét részletképben között hét vonatkozása a Krisztus alakjának, ott egyetlen képben és alakban van összefoglalva. Krisztus az egyes gyülekezetek elé a teljes valójában állítja magát, de mérhetetlen gazdag valóságából különös hangsúllyal mindig azt mutatja meg, amire az illető gyülekezetnek éppen szüksége van. Ezt a tételt igazolja az, hogy a gyülekezetek jellemzése és a Krisztus egyes jellemvonásainak előtérbeállítása között szerves összefüggés van. Itt sajnos ennek részletes igazolására nincsen terünk. Csak a jellegzetes helyekre utalunk (2:1 és 5; 2:8 és 10, 11:2 12 és 16; 2:18 és 23; stb.) Krisztus a gyülekezeteket önmagával, azok fejével állítja szembe és magából éppen azt mutatja meg, ami a gyülekezetből hiányzik. Krisztus alakja és műve olyan mérhetetlenül gazdag, hogy ha mindent megírtak volna róla az apostolok, a róla szóló könyveket az egész világ nem fogadhatta volna be. (János ev. 21:25) Krisztus az igehirdetést arra akarja felhasználni, hogy azon keresztül az ő mindig egy és azonos valóságának újabb és újabb vonatkozásai domborodjanak a gyülekezet elé. A gyülekezetet annak fejének tükrében kell megismerni, hogy azt igazán ismerhessük, ez a gyülekezetmegismerés felette van a szociológiai, lélektani és más emberi tudomány által végzett megismerésnek, a gyülekezetnek nem esetleges problémáira, hanem gyökérfkérdéseire mutat rá.

4. Krisztus kijelentése napvilágra hozza *mindenik gyülekezetnek a maga külön bűnét.* Az efézusi elhagyta az első szeretetet, a szmirnaiban sokan vannak álkeresztyének, a pergamumiak között sokan folytatnak pogány szokásokat, ugyanilyen bűnben leledzik a thiatirai gyülekezet is, Szárdiszbán sok a magát élőnek mutató

halott keresztyén, a filadelfiai gyülekezetnek kevés az ereje, a laodiceai pedig se nem hév, se nem hideg, csupán csak közönbös Krisztus iránt.

Krisztus ezekre a bűnökre a leghatározottabban rámutat és kijelenti, hogyha ezektől a gyülekezet magát meg nem tisztítja, elveszti gyülekezet-jellegét és Ura meg fogja tagadni. Annak az ítéletnek, amelyet Krisztus már itt az időben tart a gyülekezet fölött, komoly jelentősége van. A gyülekezet itt a földön csakis addig gyülekezet, amíg komolyan veszi Urának, Krisztusnak parancsát. Krisztusnak magának van hatalma és indulata arra, hogy gyülekezeteket semmisítsen meg.

Annak ellenére azonban, hogy Krisztus ilyen élesen és minden következményével együtt tárja fel a gyülekezetek bűneit, mindenik számára nyitva tartja a *megtérés lehetőségét*, sőt éppen azért ítéli meg a gyülekezeteket, hogy ezzel az ítélettel komoly megtérésre és megújulásra szólítsa fel őket. A megtérésnek nemcsak Krisztus bűnöket feltáró ítélete a mozgatója, hanem a *gyülekezet eddigi hívő élete és engedelmessége*. Amilyen élesen odaállítja Krisztus a gyülekezetek elé azok súlyos bűneit, éppen akkora szeretettel emlékezik meg a gyülekezetek erényeiről is és ezeket azért állítja a gyülekezetek elé, hogy lássák meg életük alatt, mint alapot, Krisztus eddigi munkáját és annak megújulásra kötelező eddigi gyümölcseit.

Az efézusi gyülekezet békétlőről volt Krisztusért és fáradott az ő nevéért, a szmirnai hősiesen viselte szegénységét, a pergamumi a Krisztus ellenes tanítások ellenére is kitartott az igaz hitben, a thiatiraiak utolsó cselekedetei többek az elsőknél, még a teljes züllés újjára jutott szárdiszi gyülekezetben is vannak egy kevesen, akik bemennek Istenországába, a filadelfiai gyülekezet csekély ereje ellenére is megtartotta a Krisztus nevét és a közönbös laodiceai gyülekezet megtérésében is reménykedik Krisztus.

5. Milyen *nekünk*, Krisztus mai szolgáinak *szóló üzenet* van abban, amit a hét korszakai gyülekezetéről szólottunk?

Az első figyelmeztetés az, hogy a saját gyülekezetünkkel Isten Igéje alapján teljes egyháznak, Krisztus valóságos gyülekezetének tekintsük, s arra Krisztus nélkül, aki a gyülekezetet szemmel tartja, soha se gondoljunk. Szolgálatunkban a teljes Krisztusról, az ő hatalmáról és kegyelméről tegyünk bizonyosságot, de a Lélek világosságáért könyörögve, azt mutassuk Krisztusból, amit a gyülekezet leginkább elfelejtett róla, amiben leginkább távol van tőle. A gyülekezetünket ne lélektani és szociológiai úton, hanem az Ige tükrében akarjuk megismerni. Ebben a megismerésben ne féljünk a gyülekezet bűneit nevén nevezve említeni. Nincs gyülekezet bűn nélkül. Ezt a bűnt igehirdetésünkön keresztül bátran állítsuk a gyülekezet elé, komolyan figyelmeztetve a gyülekezetet az elkerülhetetlen ítéletre, teljes megsemmisülésre, ha igazán meg nem tér. De ne feledjük el a hívők elé oda állítani a gyülekezet multjának és jelenének azokat a drága jeleit, adományait és kincseit sem,

amelyek a gyülekezet Krisztushoz való tartozásáról tesznek bizonyosságot. Minden feddőzésünk mögött álljon ott a figyelmeztetés, hogy Krisztus ítéli meg, szöfljtja fel megtérésre a gyülekezetet.

III. FEJEZET.

Krisztus idő feletti egyetemes egyháznak élete.

1. Amilyen erőteljesen hangsúlyozza ez a könyv, hogy Krisztus egyháza helyi gyülekezet, éppen olyan határozottan megmutatja azt is, hogy a Krisztusban kiválasztottak egyetlen nagy közösséget alkotnak és ez a közösség *felette van a térnek és időnek*. Továbbmenőleg azt mondhatjuk, hogy egyetlen bibliai könyv sem mutatja be annyi képbén az egyház idő feletti örökkévaló mivoltát, mint éppen az általunk tárgyalt.

A Jelenések Könyve a következő vonásait emeli ki az egyház örökkévaló jellegének: 1. A kiválasztottak nagy láthatatlan közösségében együtt vannak az Ó- és Újszövetség választottai (4: 1—11). 2. Isten népe a maga nyomorúságától csak az örökkévalóságban szabadul meg, de akkor végleg megszabadul (7: 1—17). 3. Az egyház a világvége előtt, amikor eljön Istenországa, örökös harcban áll ősi ellenségével a sáttánnal, az antikrisztussal és a hamis tanításokkal (12—13. fej.). 4. Az egyház végső győzelme, a kiválasztottak Istent magasztaló egészen új élete (14: 1—5, 12—13, 15: 1—4, 18. rész, 19—20. rész). 5. Istenországának megvalósulása az egyház helyett (21. rész). Ez az öt pont az egyházat illető végső kérdésekre adja meg a feleletet.

2. A 4. részben közölt első mennyei látomás szerint az Úr királyi trónja előtt 24 vén és négy lelkes állat dicséri és magasztalja az Urat. Némely írásmagyarázók szerint ez a 24 vén az *ó- és újszövetségi népet képviselő pátriárkáknak és apostoloknak* a jelképe. A négy lelkes állat pedig az Istentől teremtett nagy világmindenség szimboluma. Ha ezt a magyarázatot fogadjuk el, már pedig nincs okunk arra, hogy el ne fogadjuk, akkor ez a kép arra a teljes belső egységre utal, amelyben az ószövetségi választott nép és az újszövetségi egyház áll egymással. Isten már a világ teremtésekor megkezdte a maga kiválasztó munkáját és ennek a kiválasztásnak a helye az egyház. Az egyház Istent dicsőítő magatartásával egy időben folyik le az egész teremtett világ Istent dicsőítő szolgálata. Az egyház felismeri az Istent dicsőítő természet roppant erőt és szépségét és az Úr színe előtt megvallja a természetnek ezt a tulajdonságát. Az Isten színe előtt egybeolvad az egyetlen egyház és az egész természet Istent magasztaló éneke és vallomása.

3. Az egész hetedik rész egyfelől az *egyház egyetemességéről*, másfelől a kiválasztottak *szenvedésektől való megszabadulásáról* szól. Isten nemcsak a tizenkét törzsből, hanem minden népből begyűjti a maga választottait abba az örök boldogságba, ahol a

a nagy nyomorúságtól megszabadultak fehér ruhában dicsérik az Urat, szolgálnak neki éjjel és nappal. Ezeknek az élete megszabadul a fizikai lét súlyos terheitől, amelyeket addig, míg a földön voltak, viselniök kellett.

Isten népe, az egyház, itt a világban el van rejtve, nyomorúság, éhség, bűn alá van rekesztve. Ez a szétszórt és megpróbált nép csak a mennyben jut el a maga igazi nyugalomára, ahol minden büntől tisztán, magasztalhatja az Urat. Ezt a nagy győzelmet a Bárány, Krisztus tette az övéi számára lehetségessé.

4. A 12—13. rész a sátánnal, az antiikrisztussal és a hamis prófétával szemben *harcoló egyház* kozmikus küzdelmét ábrázolja. Az egyház jelképe ezekben a részekben a napba öltözött asszony, aki meg akarja szülni gyermekét, akinek gyermeke miután megszületett, felment a mennybe az Úr trónjához. Ez a gyermek Krisztus, az asszony pedig az Ígéretek hordozója: a lelki Izrael. A sátánt jelképező sárkány a szülés után is üldözi az asszonyt, aki a pusztába menekül. Üldöző ellensége megszegyenítésére az Isten két szárnyat ad neki, hogy egészen biztosan megmenekülhessen a fenevadtól. A természet is segítségére jön, mert elnyeli azt a vizet, amelyet megfojtására köpött utána a kígyó. Ez az egyházat üldöző sárkány a mennyben való legyőzése után került le a földre, hogy ott még egy ideig gyötörje az Isten népét.

Az egyház másik két ellensége a hét és kétfejű vadállat. Mindkettőnek nagy hatalma van: az egyik azzal támadja az egyházat, hogy kármolja Istent és az Ő népét, ez hadakozik a szentek ellen, a másik fenevad ellenkező módszert választ: csodákat és jeleket tesz, mintha maga is Krisztus volna. A káromkodó és hitetlő fenevadak ellen csak egy orvossága van az egyháznak: a szentek békességes tűrése és hite.

Az egyház tehát ebben a világban mindig üldözött, káromlásnak és megtevesztésnek kitétt egyház. Nem kell azonban az üldözéstől félnie, az üldöző fenevadak ereje az idő feletti mennyei dimenzióban már meg van törve, Isten szárnyat ad az üldözött egyháznak és a természetet is segítségére küldi. Az egyháznak hívő békességes tűréssel kell a földön kitartania.

(Folyt. köv.)

László Dezső.

Gondolatok és szempontok

a háztartási alkalmazottak között végzendő népművelési munkára vonatkozólag.¹

I. A népművelő munka célja a háztartási alkalmazottaknál.

Tekintetbe veendő, hogy a háztartási alkalmazottak különböző előismeretekkel, de átlag alig többel, mint néhány elemi osztály végzésével, vagy legalább is ennek megfelelő ismeretekkel jönnek a városba. Itt ezeket továbbfejleszteni nincs alkalmuk. Itteni tartózkodásuk alatt, leszámítva, amit foglalkozásuk közben tanulnak, rendszeres nevelésben és művelésben nincs részük. Ez idő alatt a városi életforma átvétele legtöbbszörre kiöli belőlük a falu életformája iránti érzéket, egész közösségüket a faluval, úgy, hogy amelyik oda visszakertül is, nehezen tud abba az életformába visszatalálni. Ismeretükük ha tagul is, nem mélyül, szellemiségük, világnézeti tájékozottságuk nem alakul, legfeljebb vallásos szellemű továbbképzésben van részük. Önművelő tevékenységet nem végeznek, magukat továbbképezni alkalmuk nincs, legalább is nem rendszeresen. Munkabeosztásuk a legtöbb helyen olyan, hogy reggeltől estig el vannak foglalva, az esti órák pedig a napi munka után alkalmatlanok arra, hogy akkor valamivel foglalkozzanak. Ünnepnap délutánjaikat szórakozással töltik el, amire, különösen a szabad levegőn való mozgásra, az egy-falubeliek találkozására, úgy egészségügyi, mint a falu közösségi szellemében való megmaradásuk szempontjából szükségük van.

Ezek alapján a közöttük folyó népművelő munka a következő célokat kell kitűzze: 1. Elsősorban komoly lelki nevelést kell nekik nyújtani és pedig úgy, hogy annak vallásos alapozása megmaradjon, sőt tovább épüljön. 2. Azután szükséges, hogy a közöttük folyó munka megerősítse, támogassa vagy felújítsa annak az életformának értékeit, amelyből jöttek, elmélyítse azt, hogy hazatéré-

¹ A kolozsvári népművelési titkár felkérésére állítottatott össze ez a tervezet, azzal a gondolattal közöljük, hogy bár a helyi viszonyokat tartja szem előtt, másutt is érvényesíthető indításokat tartalmaz. Különben a „*Munkára fel!*” programban, amely a napokban megjelenik s minden lelkesi hivatalnak szétküldetik, szintén van egy tervezet háztartási alkalmazottaknak — a nőszövetség vagy leányszövetség által megtartható — tanfolyamára.

sük után abba visszatáljanak. Egy felületes városi ú. n. műveltség nyújtása nemcsak haszontalan, de egyenesen veszedelmes lenne számukra. Ez nem azt jelenti, hogy a falu életére vonatkozó anyagot kell nekik nyújtani, hanem, hogy minden anyagot a saját életformájuk szerint és annak megítélése alapján adjunk át. 3. A munkában ne csak passzive, vagy egyáltalában ne passzive, hanem aktive vegyenek részt, azaz a cél, hogy saját maguk műveljék magukat, ne csak egy anyagot kapjanak, amit esetleg azonnal elfelejtenek. 4. Kapják meg azokat a szempontokat, amelyekből a dolgokat megítélni és látni kell s ezt a saját életformájuk szerint kapják.

Számbaveendő, hogy ma milyen munka folyik közöttük. A jelenlegi munkát a következő szervek végzik: 1. Az egyházak. (Katalin-körök a római katolikus, Lidia-körök a református egyházban, stb.) Ezek munkája főleg vallásos, bár ismeretterjesztő munka is gyakran előfordul. 2. Székely Alkalmazottak Egyesülete, ennek a munkája szórakoztató összejövetelekben, műkedvelői szindarabok előadásában áll. 3. Lövészegylet, ez a nemzeti és kulturális munka területén dolgozik. Szükséges lenne először számbavenni, hogy ezek közül melyik milyen munkát végez, hány alkalmazottat számol a tagjai közé és milyen időközökben gyűjti őket össze. Az egyházaknak ezen munkáját feltétlenül szükséges támogatni, mert a fentebb jelzett célok közül a lelki nevelést legmélyebben ezek tudják végezni, mint eddig is végezték.

Végül a cél megvalósításánál számolni kell a nehézségekkel. Ilyen nehézségek a következők: 1. Vasárnap délutánját nem igen fogja feláldozni, mert erre a szórakozás szempontjából szüksége van. 2. Hétköznap a munkaadó nehezen engedi, legtöbbször egész napját lefoglalja. 3. A hétköznap alkalm sok visszaélésnek lehet takarója. 4. Általában fenn fog állani előtte az a gyanú, hogy a velük való foglalkozás reájuk valami új terhet akar róni.

E nehézségek elosztatására a következőket lehet tenni: 1. A munka legyen olyan, amely annak őszinteségéről és arról, hogy ez reájuk nézve újabb teherrel nem jár, meggyőzheti. 2. A munkaadókat rá kell beszélni, esetleg kényszeríteni, hogy hétköznap heti egy órára őket elengedjék. 3. Biztosítandó az ellenőrzés, esetleg abban a formában, hogy az alkalmazott bizonyítsa, hogy az időt a népművelő munkával töltötte. 4. Körzetekben, kis távolságokban tartani, hogy hamar oda- és visszajusson. 5. Az összejövétel ne csak egy előadás alkalma, hanem a velük való pástori foglalkozás, beszélgetés alkalma is legyen.

II. A munka maga.

Az előbb elmondottakból következőleg a háztartási alkalmazottak közötti munka a következőkben sem lehet olyan, mint a népművelői munka többi formái. Ha nem lehet megelégedni itt előadásokkal, amelyeket néha különböző előadók, egy bizonyos

előre elkészített sablon szerint tartanak, hanem a munkának változatosnak, az alkalmazottak egész életére kiterjedőnek és őket tevékenységre, saját maguk művelésére indítóknak kell lennie, egyúttal alkalmat adva arra is, hogy az itt szerzett műveltséget — nem ismeretanyagot csupán — otthoni életükkel kapcsolatban fogadhassák el és otthon is használhassák.

Ezek alapján a munka a következőkben tagolódnék:

1. *Előadások.* — Ezek témaköre három csoportban legyen összefoglalva. Előadások a szociális síkban, amelyek megismertetik őket a helyzettel, munkával, amelyben állanak, az ott rájuk váró kötelességekkel, társadalmi helyzetükkel, a rájuk vonatkozó állami törvényekkel, azokkal az állami és társadalmi szervekkel és szervezetekkel, amelyek nekik segítségükre lehetnek. Ezen előadások útján tájékoztat kapnak arról, hogyan állanak ők a nemzeti feladatok szolgálatában, hogyan támogatja őket az állam és társadalom s meglátják, hogy rájuk a nemzet életében milyen feladatok várnak a mostani helyzetükből kifolyólag.

Az előadások második csoportjának feladata ápolni bennük az otthon szeretetét s egyúttal megismertetni őket ennek az otthonnak vonásaival, az ott folyó élet belső törvényeivel, lehetőségeivel, nehézségeivel, hogy mikor itteni szolgálatuk véget ér, szívesen menjenek haza s ott igyekezzenek bekapcsolódni a további életbe. Itt szükséges tehát előadásokat tartani nekik, amelyek megismertetik Erdély különböző tájegységeit, beszélni a kalotaszegi, háromszéki, udvarhelyszéki, csiki, szilágysági és a szórványterület magyarságáról, annak történetéről, jelen helyzetéről, életlehetőségeiről, azokról a sajátos értékekről, amelyeket az itt élő magyarság lelki alkatában, népművészetében stb. hordoz. Ebből meglátnák, hogy az erdélyi magyarság mennyire egységes a különbségekben is és mennyire sajátos vidékenként a maga egységében is, ez közelebb hozza őket a saját vidékükhöz is, de megérteti velük más vidékekről jövő társaikat.

A harmadik csoportot kell, hogy képezze annak a városnak megismertetése, ahol most laknak. Feljönnek Kolozsvárra, itt től tenek éveket anélkül, hogy ismernék a várost, annak levegőjét, történelmét, lelkét, szóval azt, ami maga a város a maga valójában. Ezek az előadások szólanának Kolozsvár multjáról, annak legfontosabb eseményeiről, a jelen helyzetről, intézményekről, a város fekvéséről, szóval a város helyzetének és életének ismeretéről.

Az előadás módszere ne legyen iskolás. Egy rövidebb, félórás előadás után adjon alkalmat arra, hogy kérdéseket vehessenek fel, esetleg különösen a második csoportba tartozóknál, hívja fel őket, hogy a jelenlevők a saját vidéküknek el nem sorolt sajátosságait, vonásait ismeressék, az előadást kipótolják, esetleg legyen összekötve bizonyos dolgok (népművészeti termékek, helyi népdalok, mesék, mondák stb.) bemutatásával, amit azon vidékekről jöttek végezzenek. Általában a dialogikus formát kell lehetőleg

ezeknél alkalmazni. Nagyon helyes volna, ha ezekhez az előadásokhoz kapcsolva képeket, füzeteket lehetne közöttük kiosztani, amelyek ezen előadáscsoportok mindegyikével kapcsolatban megörögzenék bennük mindazt, amit hallottak s emlékeztetnék őket azokra.

2. Tanfolyamok. — Az előadások mellett, amelyek természetüknél fogva változatosak kell, hogy legyenek, szükség van olyan tanfolyamokra, amelyek egy-egy összefüggő kérdéscsoportot bizonyos meghatározott céllal tárgyalnak. Ennél főképpen azokra számíthatunk, akiknek érdeklődése már szilárdabb, tömörebb, tehát hosszabb és részletesebb dolgot is végig tudnak hallgatni.

Ilyen tanfolyamokat kellene számukra tartani, illetve lehetne tartani a következő kérdésekből és körökből:

Népművészeti tanfolyam. Feladata, hogy egy vidék népművészetét megismertessük, tudatosítsuk, megmutassuk, mi abban a szép, milyen régi hagyományok vannak abban, hogyan kell azokat megőrizni, hogy kell azt a munkát végezni. Ennek egyúttal az is lehetne a következménye, hogy olyan vidékek, ahol népművészet nincsen, egy-egy nekik alkalmas népművészeti formát átvesznek és meghonosítanak.

Irodalmi tanfolyam. Itt a magyar irodalom egy korának vagy alakjának ismertetése, nem iskolás, hanem indításokat adó módon. Egyúttal nevelés arra, mit és hogyan kell olvasni. Ennél nem sokat, hanem kisebb témakört, de részletesen és érdekesen ismertetni, mert annál érdekesebb valami, minél részletesebben menőbb és minél inkább kapcsolódik a hallgató életéhez.

Főzőtanfolyam. Itt megismertetni nemcsak a főzés, hanem az ételek elkészítésének, azok változatosságá tévésének módjaival, különös tekintettel a háborús körülmények által okozott nehézségekre. Közvetett célja az is, hogy a falusi életnivót, táplálkozás-módot stb. befolyásolni akarjuk.

3. Szórakozás. — Jelenleg a háztartási alkalmazottak egyetlen szórakozása a vasárnap délutáni séta, néha színházba vagy moziba való eljárása, ahol a darabok kiválasztása nem azok minősége, hanem a rendelkezésre álló idő szerint történik részükről. Ezenkívül néha műkedvelő színelőadást rendeznek.

Bár a szórakozást nem szabad pedagógiai és didaktikai szempontoknak szolgálatába állítani, mégis ezek a szempontok, különösen az előbbi annak irányításában szerepet kell, hogy játsszék. Itt két szempont van: az egyik megfelelő szórakoztatásról gondoskodni számukra, ami — a náluk és részükre nélkülözhetetlen vasárnap délutáni, utcákon való bolyongást, amely a többiekkel való találkozás egyik alkalma is — nem veszi el, de mellette másról is gondoskodik. Erre valók lehetnének a következők:

Elsősorban könyvtár, ami olvasásukat irányítja, őket az olvasásra, mint önművelésre szoktatja s izlésüket műveli. Szükséges volna minden körzetben, ahol csak ilyen előadások és tanfolya-

mok számukra tartatnak, egy kisebb méretű, de jó, megválogatott könyvtárt létesíteni. Minden előadás után lehetne, de vasárnap délután is bizonyos órákban könyvkiadást tartani és pedig úgy, hogy akik az előadást látogatják, azok, ha ezt igazolják, ingyen, mások valami csekély, pár filléres díjért kapjanak könyvet olvasni. Ez arra is jó volna, hogy az előadásokat szívesebben látogatnák s egyúttal ellenőrzés bevezetésének is egy magától értődő, nem bizalmatlanságot ébresztő módja. Nagyon fontos a könyvtár gondos összeállítása, hogy abban megfelelő színvonalú és érdeklődést ébresztő könyvek legyenek.

A szórakoztatásra másik alkalom a színházba és moziba adott kedvezményes jegyek, esetleg kulturfilmek előadása. Ezt meg lehetne csinálni a tizes szervezet által vagy annak kezdeményezésére tartott színházi előadásokkal együtt, ahol a háztartási alkalmazottaknak szintén lehetne részt adni ennek élvezetében. Ugyanez megoldandó a mozira nézve is. Ezeket a kedvezményes, vagy ingyenes jegyeket szintén lehetne az előadásokon, tanfolyamokban való részvételhez kötni.

Egy harmadik mód a nyári időben, vasárnap vagy ünnepnap délutánján számukra tartott kirándulások rendezése? Ez alkalmat nyújtana nemcsak szórakozásra, hanem arra is, hogy játék és pihenés mellett a várost, a vidéket, vele kapcsolatban sok minden mást ismertetni lehessen velük. Minden évben lehetne rendezni vagy két ilyen majális, ahol programot is lehetne velük véghezvinni.

A negyedik eszköz gyanánt a műkedvelő színelőadásokra való készülést említhetjük. Ilyeneket már próbált a Székely Alkalmazottak Köre, a Lövészegylet stb. Fontos lenne ezt népművelési szempontból megnézni és irányítani, hogy a darab kiválasztása a követelményeknek megfelelően s hogy fel lehessen használni azokat az alkalmakat, amelyek szintén a népművelési célokra a próbák alatt rendelkezésre állanak.

III. A munka kivitele.

Itt a következőket említem:

1. A meglevő munkát szükséges számbavenni s azt erősíteni és támogatni. Ezek között olyanok is vannak, amelyek jelen programban nem szerepelnek és nem is szerepelhetnek, mint az egyházak lelki nevelő munkája. Mivel ezek vasárnap délután folynak, ezért semmi népművelő munkát vasárnap délutánra nem kell tenni, hogy ezektől az alkalmazottakat el ne vonjuk.

2. Alkalmos előadókat kell választani, akik tudnak velük beszélni és beszélgetni is.

3. Gondos felügyeletet kell gyakorolni, hogy a munkaadók részéről ne merülhessen fel panasz, mert akkor az alkalmazottakat nem engedik. Ellenőrizni, ki, mikor volt előadás, igazolni a jelenlétét, az egész előadás ne tartson mindenestől fogva egy óráig,

hogy ne maradjon távol hazulról egy óránál tovább. Fiúknak és lányoknak külön helyen tartandó. Több körzet állítandó be, hogy ne kelljen távoli helyre menni. Jól megválasztandó az időpont (talán 6—7 között este).

4 Az egész munkát, mivel sokoldalú és gondos felügyeletet kíván, külön kellene valakire bízni, aki az előadásokat látogatja és ott személyes gondozást is végez.

5 A munkaadókat esetleg egy városi rendelkezéssel kényszeríteni arra, hogy alkalmazottaikat elengedjék ezekre. Ujjonnan bejövők számára közölni a lapokban.

I. L.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Megbeszélések.

*Imádság és munka ! **

Ez a felszólítás önmagamhoz szól, de lehet, hogy másokhoz is egyúttal, mert az Úr csodásan működik.

A gyülekezetemben nagyon sok a bűn és a nyomorúság. Emberi tapasztalat szerint együtt jár ez a kettő s közös okuk a szívben keresendő. Vagy a tudatlanság, vagy a hamis tudás teszi veszedelmessé a szívet. Tudjuk pedig, hogy az igazi tudás, bölcsesség kezdete az Úrnak félelme. Ezért itt kell kezdeni a munkát, amikor a bűnt és a nyomorúságot enyhíteni akarjuk.

Több ezer lelkes gyülekezetemből csak egyezeren férnek be a templomba s ennyien is csak március 15 én és Birtalan napján (melyen a tatárok pusztítására emlékezve tartunk bűnbánatot) jönnek el. Ha sár van (gyakran van), féltik a szép ruhájukat a leányok és az asszonyok, nyáron sok a télen hideg van a templomban. Mindig szerez valamilyen kifogást a sátán, amit belehelyez bellehemi csillag gyanánt az emberek szívébe.

Aki hallja az Igét, az sem mind fogadja be. A mag sem hull mindig jó földbe. Hát, ha arra felé sem jár a magvető! Illetve, ha nem jönnek el hallgatni az igehirdetés! Hogyan szűnhessen meg a bűn és a nyomorúság, hogyan szűnjön meg a ter-

* Ezt a cikket akövetkező sorok kíséretében küldötte el a szerzője :

„A lap tartalmát illetően úgy gondolom, hogy segítségére lehetne a lelkipásztornak, nemcsak a prédikálásban, hanem a lelkigondozásban is. Ezért 1—2 oldalt lehetne szánni általában a belmissziói munkának, hogy kidomborodhassék az a tény, hogy a lelkipásztor majdnem olyan nevelő, mint a tanító, csak szélesebbkörű a beosztása és általánosságban szigorúbb a mértéke.

Ebben a rovatban szólnának meg az imádkozó és dolgozó lelkészek és mindazok, akik hasonló lelkülettel segíteni akarnak nekünk, a kiküldött ilyen meg amolyan apostoloknak.

Aldás lenne ez úgy reánk nézve, mint a lapra nézve.

Tehát egy valamilyen állandó cím alatt jelenthetné az ilyen irányú kezdetet ez az én írásom, melyet részben az ott említett mű segítségével még folytatnék. Az elküldött anyagból annyit lehet közölni egyszerre, amennyinek jut a helyből. Egyben kérni lehet, hogy mások is küldjenek ide való anyagot.*

Más hasonló tárgyú cikkeknek is örömmel adunk helyet. *A szerk.*

méketlenség? Vetés után van csak sarjadás s a hit is hallásból van. Az igazi életnek a forrása, mely termékenyvé teszi a világot, a szíveket, amely megszünteti a bűnt s a nyomorúságot, az a Templomból ered. (Ez. 47) A Templom kifejezője lehet a mi om-ladozó templomunk is, csak egy a fontos: a „predicatio verbum Dei“ legyen valóban „verbum Dei“. Így aztán az egyetlen Lélek egyetlen Temploma (Egyháza), amely a legcsodálatosabb — és nekünk az utolsó is — áldozáson épült fel, amidőn önmagát áldozta fel értünk a mi Megváltónk, örökéletnek kútfeje lesz s minden áldásnak forrása.

Világosodjék meg látásunk és lássuk meg ezt a forrást és higgyünk ebben az áldásban!

Szinte ezt mondom: Kényszerítsünk mindenkit az áldás alá, hogy megszabaduljanak a bűntől és nyomorúságtól!

Nem tűzzel vassal tehetjük ezt, hanem csak azáltal, hogy rendszeresen, feljegyezve a látottakat, meglátogatjuk az Isten által gondjainkra bízott családokat. Példaadással és szeretettel hirdessük az Igét a családi hajlékokban.

Sokszor elfelejtjük ezt, ezért gyakran kell figyelmeztetnünk egymást, mert egyébként minden lelkipásztor helyesnek tartja ezt.

A dániai Fyn sziget ifjú lelkésze így figyelmeztet egyik levelében: „A mi legfontosabb munkánk nem a vasárnapi a templomban, hanem az, amit naponta végzünk a gyülekezetben. A családlátogatások sok időt vesznek igénybe, különösen a kezdetnél, amíg mindenkit megismerünk. A betegeknel és öregeknel, akik nem jöhetnek el a templomba, felolvasom utóbbi predikációmát és imádkozom velük. Énekelni sajnos nem tudok, de felolvasok ehelyett egy éneket. A tegnapelőtt például meglátogattam egy öreg házaspárt. A férfi teljesen süket volt s mindent le kellett írnom egy táblára. A templomban s ünnepélyeken mindig sokat énekelünk. Egy francia vendégünk nagyon csodálkozott azon, hogy mi 2—3 éneket is végig énekelünk egymásután.“

Egy budapesti és egy mezősegi ifjú lelkész társammal nemrég arról beszélgettünk, hogy milyen nagyon meglátszik a templomlátogatáson az, ha csak egy kis időre is, de elhanyagoltuk a családlátogatást.

Mindezeknél kitaróbban figyelmeztet egy francia könyvem, mely a francia protestánsizmus egyik legválságosabb korszakában készült, akkor, amikor az állam letépve magáról az egyházat, a hívek szeszélyes buzgóságára bízta az Isten pénzügyeit. Ekkor nem vért kellett, hogy áldozzanak a hugenották, hanem pénzt. Miként a mi őseink látogatták a mohácsi vész után az állami rend szétbomlása következtében szétesett magyarságot, hogy megtartójuk legyen a felszabadított evangélium, olyanformán kellett, hogy buzgolkodjanak az Úrnak szolgálói a szélnek eresztett (itt is használhatjuk ezt a kifejezést: vogelfrei!) francia egyházban.

Az emlékeztető könyv címe: *Vade mecum* pastoralis felette ez van: *Ora et labora*. Wilfred Monod írta, aki roueni lelkipásztor

volt. A könyv a lelkipásztor belső életéhez és a parókhialis tevékenységhez akar segítséget nyújtani. Először az LV. Zsoltár 18. versét idézi: „Este, reggel és délben panaszkodom és sóhajtozom, és Ő meghallgatja az én szómat.” Ha csak másoknak hirdetjük az Igét s önmagunkról megfeledekezünk, akkor hamar megtüresedik a hitünk. Ezért szüntelenül kell imádkoznunk és olvasnunk a Bibliát.

A parókhialis tevékenységről írva, Ezékiel próféta és Pál apostol figyelmeztetései alapján először veszi a családlátogatást s csak azután a „lelkipásztori szolgálatokat” (funkciókat).

Mi szükséges ahhoz, hogy a családok látogatását végezhessük?

Belső felkészülés. „Tudom pedig, hogy mikor hozzátok megyek, a Krisztus evangéliuma áldásának teljességével megyek.” (Róm. 15: 29.) Továbbá: I. Thess. 5: 14. „... intsétek a rendetleneket...” Róm. 12: 15. Végül Ap. Csel. 20: 20 Ezt így fordítom a francia bibliából: „Nem féltém nektek prédikálni és titeket tanítani nyilvánosan és a házakban.

Vinét, kit mindig munkában talált a hajnal, kinek életét és tanítását a legapróbb részletekig ismernie kell minden francia ref. theologusnak, ezt írja: „Senkise.n lehet biztos az ő lelkipásztori hivatásában addig, amíg nem érzi a kényszert, hogy gondoznia kell a lelkeket. Jobban szeretem a lelkigondozást a prédikáció elé helyezni, mint a prédikációt a lelkigondozás elé. Legyetek állhatatosak csüggedés nélkül. Hallgassatok inkább azokra az adottságokra, amelyek által vállaltátok a megbízatást, mint azokra az ügyességekre, melyekkel használni akarjátok eszközeiteket. Töltsétek meg minden erőfeszítéseket imádsággal, hogy megőrizzék a tiszta látásotokat és hogy helyesen fogjátok fel mindig az ügy lényegét.”

Szentírási idézetek a látogatások előtti elmélkedéshez.

A **beosztás**: A „gyöngye bárány”: öregek, szegények.

A **„beteg bárány”**: betegek, betegesek.

A **„megsebzett bárány”**: testi szenvedés, erkölcsi fájdalom.

Az **„eltévedt bárány”**: jómódúak, gazdagok, farizeusok, az elbukó keresztyének.

Az **„elveszett bárány”**: hitellenek, botrányos bűnözők.

Könya László.

Gyakorlati tanítások.

Beszédértelem gyakorlat.

(Vázlatok.)

A nyúl.

(Falusi és városi gyermek egyaránt ismeri a nyulat. Azt hiszem egy sincs közülök, aki ne látott volna legalább képen. Bizonyos elképzelése van róla, hiszen a legelső képes és meséskönyvében erről is volt szó. Azonban a gyermek ismereteit erre nézve nem szabad túlértékelni, mert lehet, hogy az alakját, mozgását talán ismerik, de életmódját és testi berendezésének ismeretét az iskola kell, hogy megtanítsa a gyermeket. Közvetlen és alapos megfigyeltetésére nem nyílik sok alkalom, inkább arra törekedjünk, hogy az eddig esetleg látott jelenségeknek értelmét megvilágítsuk.)

Hangulatkeltés. Jó képen vagy ügyes táblai rajzon állítsuk osztályunk elé a nyulat. Puhatóljuk ki és hallgassuk meg gyermekeink tudását. Találtak-e vele? Hol, milyen körülmények között és mikor? A legtöbb mesének az a vége, hogy szeretnék volna megfogni, de ez nem sikerült. Nem csak a gyermeknek, meg a vadásznak a vágya az, hogy a nyulat elejtse, hanem nagyon sok állatnak is.

Még a vers is azt mondja:

„Ember, hiúz, farkas, kutya,
Macska, menyét, nyest és róka,
Bagoly, holló, sas és varjú,
Merész héja, „hűé” szavú,
Mindnek rá vásik a foga.“

A szegény nyúlnak van tehát ellensége bőven, hogy van az, hogy mégsem pusztul ki a fajtája.

Céltűzés. Ha erre feleletet akarunk kapni, meg kell ismerni az élete folyását. Mára erről fogunk tanulni.

Anyagközlés. Akit megtámadnak, fegyverrel védi az életét. Van-e támadó fegyvere a nyúlnak? Szarva, éles, hegyes karma? Hogyan védekezik? Arra vigyáz inkább, hogy ő vegye észre hamarabb az ellenségét és idejekorán elmeneküljön és menedéket keressen. Ehhez aztán vannak is jó szerszámai! (Előbb a gyermeket engedjük gondolkozni!) Közös beszélgetés kapcsán sorra vesszük a finom hallást, a mezővel, barázdával összeolvadó színezetet és a hatalmasan fejlett hátsó lábak szerepét az életküzdelemben. Nappal, amikor a mezőn reá leső sok ellenség könnyen megláthatja, nem szívesen mutatkozik. Ilyenkor *vackában* pihen. (Lerajzoljuk). Hogyan készíti a vackot? A melső lábak szerepe. Estefelé és kora reggel néz táplálék után.

Tápláléka. Tavasszal, nyáron, ősszel könnyű az élete. Mindenütt terített asztal várja, hiszen fűvet, levelet mindenütt talál. Legkedvesebb tápláléka

azonban a káposzta és répafélé. Ha beszabadul ilyen kertekbe, bizony nagy károkat okoz.

Télen nehéz a nyúl sorsa. Miért? Hó takarja a határt, beföldi azt a kevés fűvet, levelet, gyökeret, ami még itt-ott akad. Mellső kaparó lábának van is ilyenkor sok dolga. Amikor pedig a hó teteje megfagy, sokat éhezik a nyúl. Ilyenkor az éhség rászorítja a fakéreg rágására. A legnagyobb kárt ilyenkor okozza a nyúl. Fialat erdő, gyümölcsös sok-sok fája pusztul ki, mert kergüket körülragja. A nyúlragást könnyű megismerni. Apró foga helye elárulja a bűnöst. Rágószerszáma éppen olyan, mint az egéré, patkányé, de mivel nagyobb állat, még több kárt okoz vele. (A rágszáló fogakról tanultak fel-elevenítése.) Hogyan védekezzék a gazda a nyúlak ellen? Nehéz feladat. Kerítés, tüskés ág a fák körül. (Lerajzolni.) Legfontosabb mégis a vadász puskája. Ősszel és télen vadásszák. Érdekes, hogy az élő nyúl sok kárt okoz az embernek, addig az elejtett nyúl már nagy hasznunkra van. Húsa izes étel, téli bundája meleg prém, szőre pompás kalapananyag.

Ivadékggondozás. Akármennyire pusztítja is a sok vadász és állati ellensége a nyulat, marad belőle még mindig elég sok. Ennek az az oka, hogy a nyúl igen szapora állat. Egy esztendőben háromszor, négyyszer is vannak kicsinyei, mégpedig nem is egy, hanem három-négy. Valami bokor tövében készít számukra vackot az anyjuk. Csúnya tulajdonsága a nyúlanyának, hogy nem sokat törődik a kicsinyeivel. A hideg, meg az éhség bizony sokat elpusztít közülök, mert néha egész nap feléjük sem néz. Képzeltető, hogy hány kis gyámoltalan nyulat pusztítanak el a ragadozó állatok. Dehát talán ez a szerencse, mert különben úgy elszaporodnának, hogy tönkre tennék az egész határt. Minden jól van úgy, ahogy a jó Isten elrendelte!

Begyakorlás. Összefoglalásul és megerősítésül a tanítás közben felvázolt táblai rajzokat vessék papírra a tanítványok is.

Hasonlíttassuk össze pár szóval a mezei nyulat rokonával, a házi-nyúllal is.

BCU Cluj / Centrul Universitar "I. Brătianu" Cluj
Kaposi Károly után: Kovács Lajos.

Némely szót másként mondunk és másként írunk.

(Tudjuk, hogy a magyar nyelvben a szavakat részint kiejtés szerint, részint pedig szóelemzés vagy szokás alapján írjuk. A kiejtés szerinti helyesírásban, a szavak hangokra való szétbontásán kívül, csupán a rövid és hosszú magán-, az egy- és kéjtjeű mássalhangzók kettőzésének észrevétele és írása kíván alaposabb szemléltetést és gyakorlást. Erre az írástanítás kezdetétől fogva bőségesen nyílik alkalom. A gyermek azonban írás közben már kezdettől fogva lépten-nyomon találkozik olyan szavakkal, amelyek leírása szóelemzés alapján történik. Ha olyan osztályban folyik a tanításunk, amelyikben még nem lehet szó erről, akkor meg kell elégednünk a sok- és többoldalú szemléletnyújtással, a szóelemzés némi megvilágításával és ezeknek alapján történő gyakorlással. A tapasztalat azt mutatja, hogy ezzel is eredményt értünk el.)

A szokás s a hagyomány alapján írt szavak helyes leírását is ugyanígy szemléltetjük, gyakoroltatjuk.

Ebben a tanításban előbb olyan szavakat, majd olyan mondatokat íratunk, amelyben a szóelemző írás esetei előfordulnak s rámutatunk néhány szónak írására, amelyeket szokás, hagyomány alapján írunk.)

Előkészítés. Az érdeklődést a szavak helyes leírására irányítom. Bontások hangokra ezt a szót: madár. Hány hangból áll? Írd le! Ezt könnyű leírni. Amit most mondok, az nehezebb lesz. Röppen. Hány p-vel írjuk? Miért? (Azért, mert hosszán hangzik.) Írd le! Hogyan írjátok le ezt a szót: tavasszal? Írjátok le ezt a két szót: ver-vér. Töröljétek le a vér szóról a vesszőt! Ver lett belőle. Tegyétek a vesszőt az első szóra. Abból lett a vér. Írjátok le ezt a két szót: örült—örült. Mi az egyiknek és mi a másiknak a

jelentése? Ki és mit hibázhatott volna el a leírt szavakban s hogyan hangzottak volna s mit jelentettek volna azok? — kérdezem.

A gyermekek bizonyára elmondják, hogy aki nem figyel az írásra, a röppen szót könnyen röpen-nek, a tavasszal-t tavaszal-nak írhatta volna. Eppen ezért írás közben mindig meg kell figyelni, hogy melyik szót hogyan mondjuk ki és írjuk le.

Célkitűzés. Több szót azonban nem úgy írunk le, mint ahogyan kimondjuk. Most ilyen szavakat fogunk kimondani, kimondásukat és írásukat megfigyelni.

Tárgyalás. a) *Összetett szavak:* A határunk nem egy, hanem több gazdáé. Azért láthatjuk ott a földtáblákat, — vezetem be a gyermekeket abba a gondolatkörbe, amelyből a szemléltetésre szánt szó jelentését megérzik. — A földtáblák így húzódnak egymás mellett, ni! — mondom s rajzolom. — Mik ezek? — mutatok rájuk. — Földtáblák, — mondja a kiejtés szerint az egyik gyermek. — Figyeljétek meg, hogyan mondja ki ezt a szót Ernő! — szólok. Ernő kimondja, társai figyelik s megállapítják, hogy: földtábláknak ejtette ki. (Hogy a kiejtést minél jobban észrevételezhesük, készítsük arra a gyermekeket, hogy a szót megszakítás nélkül s olyan gyorsasággal mondják ki, mint azt beszéd közben szoktuk kimondani.) Itt ez az egész föld, ez pedig egy táblája. Azért földtábla. Föld meg a tábla. Mi lesz akkor együtt? Földtábla, — mondja a gyermek. Így is írjuk. — Én fellrom a táblára, ti pedig irjátok az irkátokba! — mondom s így írom a táblára: földtábla, (földtábla, nem pedig föld tábla). Olvassátok el. — Hogyan ejtjük ki beszéd közben s hogyan írjuk le? Ilyen szavak leírására nagyon kell figyelnünk.

Ugyanilyen eljárással íratom le a következő szavakat: rabkenyér (rab—kenyér, nem pedig rap—kenyér), víztűkőr (víz—tűkőr, nem pedig víz—tűkőr,) vadkacsa (vad—kacsa, nem pedig vat—kacsa), gyöngytyúk (gyöngy—tyúk, nem pedig gyön—tyúk), vízcsepp (víz—csepp, nem pedig víz—csepp).

Ezeket a szavakat mondatokba foglalva, tollbamondás után is leíratom. Például: A földtáblák között gyalogút vezet. A gonosz ember rabkenyéren él. Vadkacsa úszik a víz tükreán. Gyöngytyúk hangját hallom. Szivárványt látok a vízcseppben.

b) *Képzett szavak.* Az a) pontban jelzett módon a következő képzett szavak szerkezetét szemléltetem s íratom le: bolondság (bolond—ság, nem pedig bolon—cság), szomszédság (szomszéd—ság, nem pedig szomszéd—cság), sötétség (sötét—ség, nem pedig söté—cség), igazság (igaz—ság, nem pedig igaz—cság), imádságos (imád—ságos, nem pedig imá—cságos), egészséges (egész—ség, nem pedig egés—ség), egyszer (egy—szer, nem pedig ec—cer), mindnyájunk (mind—nyájunk, nem pedig min—nyájunk).

Ezeket a szavakat mondatokba foglalva, tollbamondás után is leíratom. Bolondságnak tartja. Rossz szomszédság török átok. Pihen a komp, kikötötték, benne halogat a sötétség. (Petőfi) Elindult az igazság, vele ment a hamisság. Elővette imádságos könyvét. (Vörösmarty.) Nagy kincs az egészség! Egyszer volt egy ember. Ha még egyszer azt üzeni, mindnyájunknak el kell menni!

c) *Ragozott szavak írása.* Ugyanolyan módon, mint az előző pontokban, a következő szavak kiejtését és helyes leírását szemléltetem s íratom le: támaszkodj (támaszkod-j, nem pedig támaszko-ggy), menj (men-j, nem pedig me-nny), hallja (hall-ja, nem pedig ha-ja), szeresd (szere-sd, nem pedig szere-zsd), felejtétek (felejt-sétek, nem pedig felejcs-étek).

Olyan mondatok tollbamondása, amelyekben ezek a szavak előfordulnak. (Például: Dülö falmak ne támaszkodj! Ha bánatod van, menj a templomba! Hallja a hívó harangszót. Szeresd apádat és anyádat! A hazát ne felejtétek!

Begyakorlás.

a) *A szavak összegyűjtése.* Hogy a gyermekek azokat a szavakat, melyeket hallottak, kimondtak és leirtak s amelyeknek szemlélete alapul fog szolgálni a hasonló szavak írásánál, minél többször kimondják, hallják, leírják és olvassák, mindazokat a szavakat összegyűjtetem és leíratom velük, amelyekről az előző pontokban szó volt.

b) *Hasonló szavak gyűjtése az olvasókönyvből.* Szavanként lassan olvasátok el például a „Tavaszcvarás” című olvasmányt. Ha olyan szóra akadtok, amelyet másként írunk, mint ahogyan kimondjuk, azt írjátok le úgy is, ahogyan kiejtjük, meg úgy is, ahogyan leírjuk.

c) *Másolás.* A következő szavakat a táblára, esetleg nagyobb papirosra írom s arról lemásoltatom: vasgolyó, nádtorzs, fogfájás, rügyfakadás, (nem rütyfakadás), dobszóval, foghatsz (a foghass helyeit), feküdt, márts, tölts, megeredt, anyja (nem annya) elsikoltja stb.

Kaposi Károly után: Kovács Lajos.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A lelkipásztori élet nehézségei.

1. Sokat beszéltünk már arról, talán túlságosan sokat is beszéltünk, hogy a mai helyzetnek és életnek milyen nehézségei következnek a lelkipásztori munka számára. Pedig ez önmagában nem olyan veszedelmes. Minden helyzetnek megvannak bizonyos olyan, azzal együtt adódó feladatai, amelyek igénybe veszik az abban élő embert s amelynek meg kell felelni. Hogy ezek a munkák és feladatok súlyosabbak, vagy könnyebbek, mint az előbbi helyzetben voltak, az nem baj, ha az ember tud megfelelő készséggel és elevevességgel szembeállani velük és megfelelni nekik. A baj ott kezdődik, ha ezek a feladatok a maguk sajátos jellegénél fogva kikezdzik azt a lelket, amely előtt állanak, ha az a lélek engedi magát általuk befolyásoltatni, ha nincs elég elevevessége, hogy áttekintse, munkarejeje, hogy vállalja, kitarlása, hogy legyözze őket. Ha a lélek egyséjét, a munka céljának öntudatoságát és a munka vitelének folyamatát megbontják, akkor súlyos károkat okozhatnak a lélekben s ezek a károk kihatnak a munkára is.

A mai helyzetben a lelkipásztorokra váró munka veszedelme ebben van, ha a lelkipásztori életet forgatják ki igazi mivoltából a reá váró feladatok s ha a lelkipásztori életet fenyegetik olyan veszedelmek, amelyek ennélfogva magának a munkának, sőt ezen túl az ügynek veszedelmére válhatnak. Azért szükséges lenne számbavenni éppen azokat a nehézségeket, amelyek ma a lelkipásztori életet fenyegetik és terhelik s azokat a módokat, ahogyan ezek orvoslásával ennek az életnek egységét, céltudatoságát, mélységét meg lehetne óvni. Annyival szükségesebb ez, mert a Krisztus ügyének szolgálata mindig személyes munka, mindig elsősorban attól függ emberileg, milyenek azok, akik ezt végzik, s ezeknek a lelkeknek hitétől, békességétől, erejétől és hűségétől függ a munka menete s az ügy szolgálata. Itt csak egy pár olyan nehézségre akarunk rámutatni, amelyek ma a lelkipásztori életet támadják s egy pár eszközre, amelyekkel ezek ellen küzdeni lehet. Talán ki-pótolják az itt felmutatott képet mások is a saját tapasztalataik alapján.

Az egyik veszély, ami a lelkipásztori életet ma fenyegeti, a munka tömegéből származik. A lelkipásztorra váró feladatok megnövekedésével együtt jár, hogy nehéz a fontosabbat a kevésbbé fontostól elkülöníteni s így a munka tömege széttepi a lelkipásztor

életét. Egész napja panaszok, igények, kérések intézésével telik el, amelyek között a lelki életre, a lelkeknek Istennel való viszonyára vajmi kevés százalék jut. A sokféle ágazó munka meggátolja a lelkipásztort abban, hogy rendszeresen tudjon dolgozni, hogy az Ige szolgálatának minden más ügy felett álló munkáját végezhesse, arra pontosan előkészülhessen, hogy bele tudja magát helyezni abba a légkörbe, amely az Ige szolgálatához szükséges. Sokszor lehetetlenné teszi magát a készülést is, nincs ideje az elmélyedésre, a tanulmányozásra, az Ige mélyébe való merülésre, mert ezerféle más, az igehirdetéssel kapcsolatban nem levő igény szorítja és sürgeti.

Ezzel együttjár egy másik dolog, hogy nem képes Isten Igéjével és az imádsággal a saját épülésére foglalkozni. Mindig csak adnia kell, hordozni kérdéseket, esetleg sorsokat, intézni ügyeket, közbenjárni hatóságok, hivatalok előtt, sokszor olyan ügyekben, amelyek terhelik a lelkét, amelyeken gondolkoznia, tépelődnie kell, de arra, hogy ebben magát az Igével és imádsággal megerősítse, neki ideje nem jut.

A munka iramával, azzal a szörnyű sietséggel és rohanással, ami a mai életet jellemzi, jár együtt az, hogy nincs ideje a kérdéseket végiggondolni, még kevésbbé végigtanulmányozni. Mivel benne él az élet forgatagában és mivel ma azt látjuk, hogy az emberek a legsúlyosabb, alapos tanulmányt és meggondolást igénylő kérdésekről könnyedén, félvállról, csak mások véleménye után s legtöbbször nem elvi, hanem hangulati és érzelmi szempontok szerint nyilatkoznak, a lelkipásztortól pedig mindenki azt várja, hogy ezekről a kérdésekről neki is véleménye legyen, ő is kénytelen a maga véleményét úgy alkotni meg, mint mások, hirtelen, kapásból, mások után. Nincs ideje arra, hogy végiggondoljon kérdéseket, másokkal komolyan megbeszéljen, keresse azokra nézve az evangélium világosságát, mert felelni kell, véleményt kell mondani, ha nem akarja, hogy hivei is és saját maga is tájékozatlannak, vagy bizonytalanoknak mutatkozzanak. Mivel pedig alapos felkészülésre ebben ideje nincs, az ő felfogásával nem képes az egyház tagjainak felfogását az Ige és hitvallás alapján irányítani.

Egy következő nehézség a lelkipásztorok együttes munkájának és találkozásának hiánya, ha ezalatt nem esetleges, a felszínen levő kérdések rohanó tempójú megbeszélésére gondolunk, hanem komoly, benső, lelki találkozásra. A lelkészegyesületek, még ahol rendszeren összegyűlnek is, annyira el vannak foglalva idői és azonnal megoldást váró kérdésekkel, hogy egy egy bensőséges, személyes közösség kialakítására nem alkalmasak. A bibliaóra, vagy inkább áhítat, amelyet ott tartanak, sok esetben áldott útmutatást nyújt az Igéből, de nincs idő arra, hogy ott a személyes élet ezer nehézségét előhozzák, hogy együtt imádkozzanak azok, akiknek másokat imádságban kell hordozniok, hogy testvéri kapcsolatukat ápolhassák azok, akik lélekben legközelebbi testvéri viszonyban

együtt állanak. Így egyedülvalóság, kifüresedés, lelki fámasz hiányának az érzése lehet úrrá a lelkipásztor életében.

Hogy a tudományos, theologiai továbbképzést és önképzést el kell hanyagolniok, hogy nem foglalkozhatnak tudományosan sem otthon, sem örszejöveteleik alkalmával azokkal a kérdésekkel, amelyek pedig az ő irányító munkájukat igénybeveszik s amelyeket ők, a theologiai szempontok alkalmazásával legjobban tudának tisztázni, a népművelés, a szociális gondozás, a nemzetiségekkel szemben való magatartás, stb., súlyos kérdéseivel, az már az előbbiekből világos.

2 Most az lenne a kérdés: mit kellene tenni a lelkipásztori élet ezen s még el nem sorolt kísértései és nehézségei leküzdésére. Alapjában véve erre egy felelnt van: lehetővé kell tenni, hogy a lelkipásztor lelkipásztor maradhasson, tehát olyan valaki, aki táplálékát Isten Igéjéből és az imádságból nyeri, tudományos theologiai alapon vizsgálja és ítéli meg a kérdéseket, s másokkal közösségben dolgozik Isten ügyének ebben a világban való szolgálatán, az Ige hirdetése és szolgálata által.

Ebben a következők vannak: Először is alkalmat nyújtani a lelkipásztoroknak arra, hogy az Igével és imádsággal táplálkozhassanak, egyrészt úgy, hogy a saját munkájuk beosztásával ebben részesülhessenek, másrészt úgy, hogy időnként, kisebb körben, testvéri közösségben összegyűlthessenek s ott ilyen csendes napokon csak az Igének és imádságnak szentelthessék életüket. Egymáshoz közel lakó lelkipásztorok, bevonva, ha ennek azok szükségét érzik, a tanítótestvéreket is, tartssanak csendes napot, amelyet csak az Isten Igéjével való foglalkozás és a közös együttes imádkozás töltsön ki.

A másik: a tudományos theologiai önképzés és a kérdéseknek theologiai szempontból való tanulmányozása és vizsgálata. Ezt a lelkészértekezleti és lelkészegyesületi gyűléseken, theologiai folyóiratok, könyvek olvasásával lehet gyakorolni. A lelkészi értekezleteknek ez lenne ma egyik nagyon fontos feladata, amelyet újból fel kellene venni s amelynek minden hónapban tartott gyűlésen helyet kell adni.

A másokkal való közösség elsősorban a lelkipásztorok közötti, azután a lelkipásztorok és tanítók s tanárok közötti kapcsolatot. Az előbbinek közvetlennek, bensőségesnek, barátiának kell lennie, olyanak, ami a közös küzdelemben levő lelkek között áll fenn. De szükség van az utóbbira is. Szükség van arra, hogy az egyház munkásai ne csak külön gyűlésezzenek, hanem együtt is találkozzanak, vannak közös kérdéseik s van az egyetlen nagy közös kérdés: Isten ügyének szolgálata a keresztyén nevelés munkájában.

A lelkipásztor Isten ügyét szolgálja, de ebben a világban szolgálja. Szükséges tehát ismernie mindazt, ami ebben a világban folyik, ismernie azokat a mozgalmakat, egyesületeket, szervezeteket, amelyek az ő irányítására, vagy hiveinek azokban való támogatására várnak. De szükséges, hogy ezeket úgy ismerje, mint ahogyan

azokat az Ige világosságánál ismerni és megítélni kell. Hogy a szociális segítségnek, a népművelésnek, az ifjúság nemzeti nevelésének stb., mik a keresztyén szempontjai, hogy azokat hogyan kell ezekben érvényesíteni, ezeket a lekipásztor és a keresztyén tanító tudja megmondani s tudja véghezvinni. Szükséges ezek felől neki tájékozást adni, ezeket a kérdéseket komolyan és alaposan megbeszélni.

Végül mindezekben rem más, hanem Isten Igéjét szolgálja, tehát, bár mentesíteni nem lehet a reánk zuhanó munkák legtöbbször alól, de kell igyekezni arra, hogy az ereje, lelki minősége, az Igével való kapcsolata növekedjék, hogy ne legyen kénytelen elhanyagolni sajátos munkáját egyéb, mellékes, legalább is az Ige szolgálata mellett mellékes munka kedvéért.

A lekipásztoroktól s az egyház munkásainak lelki erejétől függ emberileg Isten ügyének szolgálata ezen a világon. Nem lehet közömbös és nem lehet elhanyagolható semmi olyan munka vagy gondolat, amely nekik munkaerejüket, lelki minőségüket, a munkára való alkalmasságukat erősíti és fenntartja.

I. L.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Gyakorlati tanácsok.

Február 1-ig:

Államsegély engedélyezése iránti kérését a gazdasági irányú továbbképző népiskola iskolaszéke felterjeszti a kir. tanfelügyelőhöz.

A 73.100—1933. VKM. rendelet 2. és 3. bekezdése :

„Az államsegélyekre rendelkezésre álló hitelnek és arra rászoruló iskolák között leendő igazságos és méltányos megoldásához szükséges, hogy valamennyi segélykérvény egyidőben álljon rendelkezésemre, miért is a kérvényeknek a kir. Tanfelügyelő úrhoz való benyújtási határidejét az 1934—35. tanévtől kezdődően február hó 1-ben, a kir. Tanfelügyelő úr részéről való együttes felterjesztésének határidejét pedig február hó 15-ben állapítom meg.

A kérvények az 1902. évi 66.569. számú ren. lettel kiadott Szervezet 23 §-ában meghatározott okmányokkal szerelendők fel és azok kiegészítéséül még hiteles bizonyítvány is csatolandó a kivetett állami adók összegéről és az azok utáni községi pótdó százalékáról.”

A fenti Szervezet 23. §-a :

„Az államsegély iránt felterjesztendő kérvényhez csatolandó : 1. a községi elemi népiskola költségvetése ; 2. a község házi költségvetése ; 3. a község adózási kimutatása ; 4. a község vagyon-leltára ; 5. a gazdasági ismétlődő iskola felszerelési leltára ; 6. annak igazolása, hogy a gazdasági ismétlődő iskola a 12. §-ban jelzett gyakorlati területtel rendelkezik, a terület nagyságát és felosztását igazoló vázlatrajz és a gazdasági ismétlődő iskola területén termelt anyagok részletes kimutatása az utóbbi öt évről ; 7. a gazdasági ismétlődő iskolába beiratkozott és a községben található ismétlődő tankötelesek hiteles kimutatása ; 8. a községi képviselő testületnek a gazdasági ismétlődő iskola szervezésére vonatkozó jogérvényes, tehát törvényhatóságilag jóváhagyott határozata ; 9. a gazdasági tanító alkalmazására vonatkozó jogérvényes választási okirat, ezzel kapcsolatban a tanító szakképzettségét igazoló okiratok, jogosítványi rendelet ; 10. végül a megállapított tanítási terv és órarend.

Ha a gazdasági ismétlődő iskolánál a leányok gazdasági oktatására tanítónő alkalmaztatik, reá vonatkozólag is a 8. és 9. pontok alatt felsorolt okmányok csatolandók.”

Február 15-ig:

Áthelyezés iránti kérelmét az áll. iskola tanítója benyújtja az igazgatóhoz.

Az 1.900—1937. eln. sz. VKM. rendelet III. részének idevonatkozó része :

„Az áthelyezési kérelmek lebonyolításánál az eljárás a következő :

A február 15-ig benyújtott kérvényeket tartoznak az érdekelt igazgatók (iskolavezetők) minden év március 1-ig — jelen rendelet II. fejezetében felsorolt szempontok figyelembe vételével elkészített javaslattal együtt — továbbítani az illetékes kir. tanfelügyelőhöz.”

Január hó folyamán esedékes a július 1-e után kinevezetteknek automatikus előlépése, melyet az illetmény Hivatal eszközöl. Ha valaki úgy gondolja, hogy esedékes az előlépése és az nem következett be, egyenesen oda forduljon (egy levelező-lapon) felvilágosításért.

A törzskönyvi számot ne felejtjük megírni.

Közl.: Kovács Lajos.

A szerkesztőség csak az ebből a célból beküldött theologiai vagy pedagógiai vonatkozású művek ismertetését vállalja.

Dr. Incze Gábor: Évkönyv a budapesti ref. egyházmegye vallásoktatásáról az 1940—41. évben.

Budapest, 1941.

Ebből a könyvből nemcsak azt lehet megismerni, hogy milyen munkát végzett a budapesti vallásoktatók serege a múlt iskolai évben, hanem azt is, milyen szellemben folyt ez a munka. A könyv elején Incze Gábor Konstelláció című előadásában foglalkozik azokkal az évfordulókkal, amelyek az 1941. évet emlékezetessé teszik, majd Nagy András cikke következik: Mit jelentett a református templom, ének és istentisztelet Erdélynek a legutóbbi babiloni fogság alatt, ahol ennek az időnek legmélyebb tanúságait mutatja fel. Mirtse Árpád és Soltész Judit cikkei: A vallásantitási osztályzatokról útát mutatnak e nehéz kérdésben. A könyv többi részét a tanév áttekintése, a vallásoktatók iskolában és iskolán kívül munkájának részletezése foglalja el. Megtudjuk ebből, hogy 384 iskolában 17,943 gyermeket kellett 1920 heti óraszámban tanítani vallásra s ezt a munkát, leszámítva az óraadó theologiai hallgatók, lelkészek, segédlelkészek, tanítók számát, összesen 93 vallásoktató végzi. Ezek a terhes vallásantitási munka mellett, mint azt egy másik kimutatásból láthatjuk, előadások, prédikációk, tudományos munkásság és irodalmi munka terén való szolgálattal is munkálkodtak. Tiszteletreméltó és komoly munka folyik közöttük és általuk s ezt a könyv olvasásakor örömmel és hálával állapíthatjuk meg.

I. L.

Dr. Incze Gábor: A felszabadult Kelet.

Budapest, 1941.

Incze Gábor ezen füzetében érdekes színekkel, régebbi és újabb emlékei kapcsán mutatja be Erdély földjét az olvasónak. Kolozsvár, Nagybánya, Dés, Misztótfalu stb. bemutatása mellett megszólal egy-egy régi emlék, egy-egy úti esemény, amint végigjárja a felszabadult Erdély és Királyhágó-mellék városait, amint megismerteti a régi kolozsvári házsongárdi temetőt s annak nagy halottait. Hangulatos, kedves füzet, érdemes megismerni mindenkinek s különösen azoknak, akik ezen a földön laknak.

I. L.

Ady László: Kisbaconi Benedek Sándor feljegyzései.

Kolozsvár, 1941.

Ezt a füzetet különösen, belső tartalma mellett is, két dolog teszi fontosá. Az egyik az, hogy Ady László, akitől már több értékes tanulmányt olvastunk, egy régi elődjének emlékiratait adja ki a füzetben. Ez mutatja,

milyen kívánatos volna, hogy ahol csak lehet, foglalkozzanak az egyházközség életének régi eseményei feltárásával, hogy az utódok bele próbáljanak nézni azokba az eseményekbe, harcokba és sikerekbe, amelyeket elődeik élete mutatott s így a gyülekezetet is nevelni tudják a múlt megbecsülésére. A másik fontos dolog az, hogy ezt a füzetet a magyarkapusi gyülekezet adta ki, megmutatva ezzel megbecsülését nemcsak régi lelkipásztora iránt, akinek emléke felüljul ezekben a sorokban, hanem a mostani iránt is, akinek a munkája nyomán a muljával jobban összeforrott. Benedek Sándor 1834—1839-ig volt Magyarkapuson lelkipásztor s feljegyzései az 1861. évi nagy tűzvész emlékét őrizik meg. Úgy maga az emlékirat, mint a kiadó munkája igazán példaadó minden lelkipásztor számára.

I. L.

Dr. Ecsedy Aladár: Isten szava hozzád.

II. kiadás. Tahitótfalu, 1941. *A visszaszerzett Éden.* Tahitótfalu, 1941.

Jöjj Jézushoz gyermekem. Tahitótfalu, 1941.

A termékeny egyházi írónak három fülete áll itt előttünk. Az elsőben az egyik debreceni gyülekezetben elmondott evangélikációs beszédek, a másodikban a budapest-zuglói gyülekezetben folytatott evangélikáción elhangzott beszédek foglaltatnak, a harmadik az édes anyákhoz szól a keresztyén gyermeknevelés kérdéseiről. Az evangélikációs előadások bibliaiak, személyesek, sok értékes gondolattal, egy kicsit sokalljuk bennük a szemléltető képeket amelyek egy rövid lapon kettő-három is, sokszor nem világosítják, hanem éppen homályosítják az Igét, s jó lett volna az is, ha a szerző az evangélikációs előadások alkalmával az egyházzól s annak a munkájáról is beszélt volna. Az anyákhoz írt könyv a gyermek-keresztyén nevelésének különböző kérdéseit s az anyai élet kérdéseit tárgyalja. Itt is — bár a gondolatok helyességét elismerjük — nélkülözzük azt, hogy a gyermeknek az egyházi élet közösségébe való bevezetéséről kevés szó esik. Nem érzik eléggé, hogy az a keresztyén nevelés, ami a családban eszerint a könyv szerint folyik, az egyházi közösségben folyik. De talán ennek az is az oka, hogy, amint a szerző írja, az egész könyvet két nap alatt, utazás közben írta meg. Sok értékes gondolata azért hasznos olvasnivalóvá teszi.

I. L.

Köszönetmondás.

Krizsovánszky László kisiklói lelkipásztor *Az Út* fenntartására 50 P. adományt juttatott szerkesztőségünkhöz. Hálás köszönettel nyugtázzuk ezt az összeget s különösen azt, amiből ez fakadt, a lap iránti szeretetet s abban való tevékeny részvételt.

Felelős szerkesztő: DR. IMRE LAJOS. — Felelős kiadó: BEKESS KÁROLY*
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Hitler-tér 13. Református Theologia.

Jordáky-nyomda, Kolozsvár, Hitler-tér 13. — Felelős vezető: Jordáky Lajos

Legújabb kiadványok:

Kaphatók az „Ifjú Erdély” Iratterjesztésében.

Barth Károly és Barth Henrik: Szempontok a Szentlélekről szóló tanhoz.

Fordította: Kozma Tibor, ára 2.— P.

Kálvin János: Magyarázata Máté, Márk és Lukács összhangba hozott evangéliumához. Fordította: Rábold Gusztáv. A Synoptikus evangéliumokról szóló Kálvin-Kommentár II. kötete. Ára 6.— P. — Kapható még: Kommentár a Synoptikusokhoz, I. kötet. II. kiadás, ára 6·50 P. Előkészületben a III. kötet. (6.— P.)

Juhász István: A reformáció az erdélyi románok között. 276 oldal, ára 6.— P.

W. Lüthi—Nagy István: Az eljövendő egyház. (Dániel próféta igehirdetése.) 2.— P.

Horváth Jenő: Az egyház világmissziója. „Élő Könyvek” 30. sz. —.40 P.

Kádár Géza: Ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Temetési beszédek. Szerző kiadása 170 oldal. Ára 6.— P.

IKE-jelvény, három színben zománcozva, az IKE-központ hivatalos kiadványa (csak 10-nél több példány rendelhető), ára darabonként —·50 P.

IKE-tagkönyv, kedvezményes utazásokon is használható; a központ hivatalos kiadványa (csak 20-nál több példány rendelhető), ára darabonként —·10 P.

Dr. Sebestyén Jenő: Mi a jegyesség? ára 10 fillér.

Dr. Kiss Ferenc: Hogyan készülünk a házasságra? ára 10 fillér.

Zengjen Hálaének. IX-ik, legújabb kiadás, ára 40 fillér.

A mi dalaink. VI-ik, legújabb kiadás, ára 60 fillér.

Bántó Teresi: Ibolyavirág. Kis színdarab gyermekeknek egy felvonásban, dalbetéttel, ára 20 fillér.

Debreczeni László: A mi művészetünk. (Fatornyos hazámból.) „Ifjú Erdély“ kiadása, 130 oldal, több, mint 50 illusztrációval. ára 3.— P. Egyeszerűbb kiadás ára 2.— P.

Mikos Lajos: Leányélet és Leányarcok a Bibliában. A leánymunka kitűnő segédkönyvei, áruk: 1.50 és 2.80 P.

Ecsedy Aladár: Örvendezettok! 30 előadásra alkalmas darab, ára 5.— P.

Minden magyarországi vallásos jellegű kiadvány kapható vagy beszerezhető az „Ifjú Erdély“ Iratterjesztésében. A „Soli Deo Gloria“ Szövetség és „K. I. E.“ minden még kapható kiadványa, az „Exodus“ kiadványai (Karácsony Sándor könyvei stb.), valamint a „Bethlen Gábor“ könyvkereskedés és a „Studium“ kiadványai eredeti bolti árukon kaphatók. Új szorgalmi képek, bibliai mondásos képeslapok nagy választékban kaphatók.

Az ország egyetlen református politikai napilapja a

„TISZÁNTÚL“

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debrecen, Ferenc József-út 49. Főszerkesztő: Uray Sándor. Felelős szerkesztő: Kovács József. — Előfizetési árak: Egy hóra 2 40 Pengő, negyedévre 7 20 Pengő
